

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

סג א מ"י פ"ח מהל
פסול מוקדשי ה"ח
ב
סד ב מ"י פ"ח מהל
משה קרינתו ל"ח
קמג לאון ש"ו
סה ג מ"י פ"ח מהל
סד ד ה מ"י פ"ח מהל
בכורים ה"י י:

תורה אור השלם

1. ואכלו אתם אשר
כפר בהם למלא את יד
לקדש אתם ויהי לא
יאכל כי קדש הם:
שמות כט
2. וכל בהמה מפרסת
פרסה ושועט ששע שתי
פרסות מעלת גרה
בבהמה אתה תאכלו:
דברים יד
3. אך את זה לא תאכלו
ממעלי הגרה וממפרסי
הפרסה השוטה את
החמץ ואת הארבה ואת
החשן כי מעלת גרה
המה ופרסה לא הפרסו
טמאים הם לכם:
דברים יד
4. ועתה הגה הבאתי
את ראשיה פרי האדמה
אשר נתתה לי והתחתו
לפני יי אלהיך
והשתחית לפני יי
אלהיך:
דברים כו
5. ולקח הכהן הטמא
מזבח והביאו לפני מזבח
יי אלהיך:
דברים כו
6. קדו תביאנה את
אשר יי את החלב על
הקדו ויביאו את החזה
לקדו אתו הנחיה לפני
יהוה ויהי דל
יי:

מוסף רש"י

כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן בו' ואם תאמר אמאי לא משני
משה לא לקי דהוי לאו שבכללות דכולל פסול דיואל וטמא ופסולין
אחרים וי"ל דלפירוש הקונטרס דלעיל נישא דפירש לוקה דקאמר
אינו רובה לומר כ"א אסור בעלמא ומשה פריך נהי דמלקות לא הוי
משום לאו שבכללות מ"מ אסורא
מיהא איכא ויליקי דקאמר לאו דוקאס
אכל לפירוש (א) ר"י דלעיל קשה דפירש
לוקה דוקא קאמר דפ"י א"כ
ויליקי דקאמר הלא דוקא דוקא קאמר
ואמאי הלא הוי כ"א אסור בעלמא דפ"י
יש לומר דאין הכי נמי היה יכול
לשנויי אכל עדיפא מיניה משני דלא
(ט) מיירי כלא (ז) מורם שאכל מטאת לפני
זריקה דפטור והא דאמר לעיל
ר"ש (דף פ.) אס לאוכל מטאת לפני
זריקה קל חומר מתודה אסור
בעלמא ולא מלקות: **ואמר** י"ה
ראוין לקריאה משקרא ע"הו. ולא
דוקא מותר ואי לא אסורים אלמלא
קריאה מעכבת: **הנחה** הא הנחה
א"א קשיא הא רבי יהודה הא רבנן
דגמרי רבי יהודה אומר בו'. ומדלוקי
רבי יהודה והנחתו לתנופה (ה) ואס כן
אין כאן שני כמזב לעכז בעתה הרי
ומסתברא דלא מעכז וקשה הרי
קריאה דלא שנה הכתוב לעכז ומעכז
לרבי שמעון שנה ליה לרבי יהודה
דנחה דלא שנה הכתוב לעכז דלא
מעכז ומשי"מ מירך דלא קשה דהא
גם לר"ש לא היתה קריאה מעכבת
אי לא משום דגלי קרא מלא מוכל
לאכול בשערך דלעיל קך נראה
למש"מ: **ומאן** תנא דרבי אריב
יהודה רבי אליעזר ברבי יעקב הוא
דתניא וכו'. פירוש דלפיק תנופה
מנ"ש וא"כ והניחו והנחתו מריוהו
להנחה (פ) מעכבת וקשה דנפרק
המש"מ פרש"י זין והניחו זין והנחתו
מיירי בענופה ור"איה דהתם מוכח
דבעי זין תנופות ומוכח מן והניחו
והנחתו לכך פ"י הר"ר אברהם צר
יעקב דר"א זן יעקב ק"ל הכי דמרי
קרא מיירי בענופה ושמי תנופות
היו ולא מיירי כלא דהנחה (ו) דהנחה
לא מעכבת ואלא (ז) דקאמר מן
דפליג עליה דר' יהודה הכי קאמר
דמפיק ליה לתנופה מקרא אחרינא
ורבנן דאית להו הנחה מעכבת היינו
דמא קמא צר פלוגתיה דר' יהודה
דמסכת בכורים פ"ג (משה ו) דתניא
עודה בכל קורא והגדת היום עד
שהוא גומר כל הפרשה כולה ואית ליה
דליכא תנופה כלל ומרי קרא (ו) בעתה
מעכבת וקאמר ר' יהודה התם קורא
עד ארמי אוזב אכי וגו' הגיע לארמי
מוריד הסל מנא כחפו ואוחזו
בשפתותיו וסבן מעל ידיו תחתיו
ומניפו וקורא כל הפרשה כולה
וגומרה ובעמליה דר' יהודה יש
לומר מה שאל אפרס
להכלל מעכבת זין. ודיון
דמבי ויאק עליה שמו וזהו
לכלל דמבי כולה. ש"מ
שהו הקב"ה להביא ממה
שיכול לקיים מצות כליה.
ממה שו לא מה להביא.
ואי הוא מביא ממה מן
הקטניות דאית בלוס. שכל
דבר שהוא הקב"ה להביא

בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו. דכתיב בנותר (א) לא יאכל
כי קדש הוא' נתן טעם לדבר כי קדש הוא שנפסל וכמו כן כל
הקדשים שנפסלו: ה"מ היכא דקודם פסולו חזי. כנותר: אופה תאכלו.
דכתיבין כל בהמה מפרסת פרסה וגו' אופה תאכלו ולא בהמה
טמאה שאין סימנין הללו זהו אלמלא
לז"א) הבא מכלל עשה עשה: קרינא
ציה וזר לא יאכל. דהוא קרינא
דהאי קרא. וכל זר לא יאכל קדש' לאו
קדשים משמעין אללא כפרותה
כדכתיב גרישא דענינא איש איש
מזרע אהרן דצר השוה צורעו של
אהרן (ט) בכורים לפני החג בני קרייה
נינהו לאחר החג לאו בני קרייה
נינהו דכתיב צמר קרייה (ט) ושמתת
בכל הטוב מעשרת ועד החג שהוא
זמן שמחת לקיטת פירות מביא
וקורא מן החג ועד מנוכה מביא
ואינו קורא (בכורים פ"א משנה ו):
הפריש לפני החג. חלה עליהן חובת
קרייה ועבר עליהן החג שאין ראיון
עוד לקרייה ירקבו: **כדרכי זרע.**
לעולם כדראיון לקרייה לא מעכבת
קרייה אכל באלו שעבר זמן ואין
ראיון עוד לקרייה מעכבת קרייה
כדרכי זרע: **דאמר כל הראוי לבינה**
כו'. במסכת מנחות (דף קג:) תנן הרי
עלי ששים ואחד עשרון מביא ששים
בבלי אחד ואחד בבלי אחד דשס
ששים יכולין ליבול בבלי אחד אכל
ששים ואחד קיס להו לרבען דאין
נכללין יפה והיונין צה וזי אינין
בכללין מאי וז' והאין תנן אס לא
בכל כשר ומשי רבי זירא כל הראוי
לבינה אין מביא מעכבת צו בו':
משי לה. להא דרבי אלעזר אמר
רבי אשעיא כדכר אסי אמר רבי
יוחנן דרז אסי אמרה משמיה דרבי
יוחנן: **הראיון לקרייה.** מעשרת
ועד החג: **משיראו פני הכים.**
משכנסו לעזרה והנחה לא מעכבת
כלל: **הא רבי יהודה.** לרבי יהודה
לא מעכבת הנחה דדריש והנחתו
יתירא לתנופה ואין מקרא שנוי
בעתה לעכז ולרבען דלא דרשי ליה
להכי מיבעי להו לטומע בעתה
לעכז: **והנחתו זו תנופה.** קרי ציה
והנחתו לשון ולא נחס אלהים וגו'
(שמות י) שהוא מנחה אותו להכרע
רמות ועמלה ומוריד: **מאן סאנא**
דפליג עליה. למימר הנחה מעכבת:
רבי אליעזר בן יעקב היא. דנפקא
ליה תנופה מקרא אחרינא: **מה**
לפני בעלים. דהואו צבעלים משמע
דכתיב יצא את קרבנו לה' מזבח
שלמי וסמין ליה ידיו תזאינה:
מאימתי

בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו. דכתיב בנותר (א) לא יאכל
כי קדש הוא' נתן טעם לדבר כי קדש הוא שנפסל וכמו כן כל
הקדשים שנפסלו: ה"מ היכא דקודם פסולו חזי. כנותר: אופה תאכלו.
דכתיבין כל בהמה מפרסת פרסה וגו' אופה תאכלו ולא בהמה
טמאה שאין סימנין הללו זהו אלמלא
לז"א) הבא מכלל עשה עשה: קרינא
ציה וזר לא יאכל. דהוא קרינא
דהאי קרא. וכל זר לא יאכל קדש' לאו
קדשים משמעין אללא כפרותה
כדכתיב גרישא דענינא איש איש
מזרע אהרן דצר השוה צורעו של
אהרן (ט) בכורים לפני החג בני קרייה
נינהו לאחר החג לאו בני קרייה
נינהו דכתיב צמר קרייה (ט) ושמתת
בכל הטוב מעשרת ועד החג שהוא
זמן שמחת לקיטת פירות מביא
וקורא מן החג ועד מנוכה מביא
ואינו קורא (בכורים פ"א משנה ו):
הפריש לפני החג. חלה עליהן חובת
קרייה ועבר עליהן החג שאין ראיון
עוד לקרייה ירקבו: **כדרכי זרע.**
לעולם כדראיון לקרייה לא מעכבת
קרייה אכל באלו שעבר זמן ואין
ראיון עוד לקרייה מעכבת קרייה
כדרכי זרע: **דאמר כל הראוי לבינה**
כו'. במסכת מנחות (דף קג:) תנן הרי
עלי ששים ואחד עשרון מביא ששים
בבלי אחד ואחד בבלי אחד דשס
ששים יכולין ליבול בבלי אחד אכל
ששים ואחד קיס להו לרבען דאין
נכללין יפה והיונין צה וזי אינין
בכללין מאי וז' והאין תנן אס לא
בכל כשר ומשי רבי זירא כל הראוי
לבינה אין מביא מעכבת צו בו':
משי לה. להא דרבי אלעזר אמר
רבי אשעיא כדכר אסי אמר רבי
יוחנן דרז אסי אמרה משמיה דרבי
יוחנן: **הראיון לקרייה.** מעשרת
ועד החג: **משיראו פני הכים.**
משכנסו לעזרה והנחה לא מעכבת
כלל: **הא רבי יהודה.** לרבי יהודה
לא מעכבת הנחה דדריש והנחתו
יתירא לתנופה ואין מקרא שנוי
בעתה לעכז ולרבען דלא דרשי ליה
להכי מיבעי להו לטומע בעתה
לעכז: **והנחתו זו תנופה.** קרי ציה
והנחתו לשון ולא נחס אלהים וגו'
(שמות י) שהוא מנחה אותו להכרע
רמות ועמלה ומוריד: **מאן סאנא**
דפליג עליה. למימר הנחה מעכבת:
רבי אליעזר בן יעקב היא. דנפקא
ליה תנופה מקרא אחרינא: **מה**
לפני בעלים. דהואו צבעלים משמע
דכתיב יצא את קרבנו לה' מזבח
שלמי וסמין ליה ידיו תזאינה:
מאימתי

בכורים באימתי חייבים עליהם. זר מיתא וכהן מלקות חון לתומה שמונתו בפנים בעזרה:
יכול

(א) [מנחות עד: (א)] (ב) [מנחות עד: (א)] (ג) [מנחות עד: (א)]
לר' ע"פ צ"ע (א) [מנחות עד: (א)] (ד) [מנחות עד: (א)]
לא יאכל כי קדש הם.
(ד) [מנחות עד: (א)] (ה) [מנחות עד: (א)] (ו) [מנחות עד: (א)]
מולין פג: קדושתו כה: ינמות
קד: דה: סו: מנחות י: קג:
דברים עד: (ו) סוכה מז:
מנחות פ"א: (ז) ג"ו שס:
(ח) ג"ו שס קדושתו ל:
(ט) [מנחות עד: (א)] (י) [מנחות עד: (א)]
החם: (י) [מנחות עד: (א)]
(כ) [מנחות עד: (א)] הללו כהו ולא:
(ל) [מנחות עד: (א)] וינמות
(מ) [מנחות עד: (א)] (נ) [מנחות עד: (א)]
מו"ק יומא ל: ד"ה לאו וזי:
ומו"ק פסחים כד: ד"ה הא:
ע"פ ש"ס ש"ס לללו"ה:
(ס) [מנחות עד: (א)] (ז) [מנחות עד: (א)]
(ח) [מנחות עד: (א)] (ט) [מנחות עד: (א)]
(י) [מנחות עד: (א)] (יא) [מנחות עד: (א)]
וע"פ רש"י מנחות
(ק) ד"ה ר"ה

הגהות הב"ח

(א) גמ' ככלל תהיה
לא תאכל ליתן לא
מעשה: (ב) רש"י ד"ה
בא הכתוב וזי דכתיב
עומר: (ג) רש"י ד"ה
כלל לפרוש לעיל קשה
דפירשתי לוקה דוקא
קאמר כדפרש"י אס כן
ונמ"ר: (ד) רש"י ד"ה
וי"ל דהי נמי דהיה
יכול: (ה) ר"ה הנחה
וי' לתנופה אס כן אין
כאן כתיב שנוי בהנחה
לעכז ומסתברא דלא:
(ו) ר"ה ומאן וזי למה
דמעכבת וקשה דבפסרי
דרש פירשת כי הבא
זין והניחו זין: (ז) בא"ד
והנחה לא מעכבת והא
דקאמר הבא מאן תנא
דפליג עליה דר' יהודה
הכי קאמר מאן תנא
דמפיק ליה לתנופה:
(ח) בא"ד ומרי קרא
והניחו והנחתו מריוהו
להנחה דמעכבת וקאמר
ר' יהודה וזי לא כתיב
ביה תנופה:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ר"ה והניחו זין
וכי כשהוא אומר והנחתו
הרי כי מקיים והניחו זין
תנופה כלל (וע' שנת
לתיב פ"ג בכורים):

(א) [מנחות עד: (א)] (ב) [מנחות עד: (א)] (ג) [מנחות עד: (א)]
(ד) [מנחות עד: (א)] (ה) [מנחות עד: (א)] (ו) [מנחות עד: (א)]
(ז) [מנחות עד: (א)] (ח) [מנחות עד: (א)] (ט) [מנחות עד: (א)]
(י) [מנחות עד: (א)] (יא) [מנחות עד: (א)] (יב) [מנחות עד: (א)]
(יג) [מנחות עד: (א)] (יד) [מנחות עד: (א)] (טו) [מנחות עד: (א)]
(טז) [מנחות עד: (א)] (יז) [מנחות עד: (א)] (יח) [מנחות עד: (א)]
(יט) [מנחות עד: (א)] (כ) [מנחות עד: (א)] (כא) [מנחות עד: (א)]
(כב) [מנחות עד: (א)] (כג) [מנחות עד: (א)] (כד) [מנחות עד: (א)]
(כה) [מנחות עד: (א)] (כו) [מנחות עד: (א)] (כז) [מנחות עד: (א)]
(כח) [מנחות עד: (א)] (כט) [מנחות עד: (א)] (ל) [מנחות עד: (א)]

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

י"א

עין משפט
גד מצוה

כז א מיי פיי מהל
כזכוריס הלי א פמ
עין קלט:
ב ח ב מיי פיי מהל
כמ ג מיי פיי מהל
מעשר שני מהל א
פמ עין קלט:
ד (מיי פיי מהל כזכוריס
הלכה י):
ה (מיי פיי מהל כז)
ע ו מיי פיי מהל
ז ח מיי פיי מהל
מהל בית המדרש הלי עז:

מוסף רש"י

שלושה דברים משום
ששעה זכרים אשר
ישמעאל ורע וכן עול
(תורה כא י"ג) וכן
אחר מפי כל זקנו וכן
(בבא מציעא ס"ג) ר' ישמעאל
אומר: זו היא אחת הן
(שם) יבול יעלה ארבע
מעשר שני. לקבנר
קדושת הארץ לא בטלה
ורביה הפרשת מעשרות
מן המורה (א"י) כמעשר
שפורש קודם שנטלה
הארץ קדמה, וקאמר טיול
יעלו ואלו עשויי ש"מ
כירושלים בלא פדיון (שם)
בכור ומעשר וזכורים.
לעטוין הבלת מקוט
לכחי (דברים יג) והבלת
שמה עולותים וגו'
ומרימת דלם אלו כזכוריס
(תורה כא) מה בכור
אינו נאכל בו. כדמפרש
לקמי דעני מתן דמיס
ואימורין למוצח (שם)
שכן טעון מתן דמיס
הלך לרין בית ומוצח
כזכוריס (שם)
יבחיחו. שאין טעוין מתן
דמיס ויריין בית כדמיס
והיטו לפי מוצח (שם)
כזכוריס אינן נאכלין אלא
בבית המדרש וזכוריס והמתני
לפי ה' אלהין (תורה)
שכן טעוין
הנחה. לפי המצות דמיס
והמתני לפי ה' אלהין
(שם) הלך עני בית
דחוקין למוצח לכן
(בבא מציעא ס"ג) וליהדר
דיבא. למה ל' קלח, ישראל
דינא ולימא בכור ויכת
וזור הדין, והז' השיה
שכין שטעוין הבלת
מקוט ואין נאכלין אלא
בבית המדרש, אף אי אביא
מעשר (תורה שם). צד
מוצח. זה למתן דמיס
ואלו להמתן (בבא מציעא ס"ג)
ומאי קאמר. דפשיטא ליה
בכור אינו נאכל ומעשר
שני מספקא ליה (תורה)
אפילו בכור נמי.
מריייהו בכור ומעשר עני
הבלת יטוה ויקרנט,
הואיל והשעת נמי קדושה
היא וירושלים להקריב (שם)
אי קסבר בו' ולא
קדושה לעתיה לבא.
ואפילו הכי מספקא ליה
ממעשר, תיבעי ליה נמי
בכור, וזמתי ליק מעשר
שני מבכור (שם) אי קאמר
קדושת בית בטלה ליה
ומיבעי ליה במעשר הואיל
ואינו נרין לבית נמי מתאכל
כירושלים ולפי ה' קרינא
כיה אל, אפילו בכור
כה"ג נמי מיבעי ליה, כגון
שקרו דמי ואימוריו וזכר
הבית וזכור קיים מהו
שאיכלוהו (בבא מציעא ס"ג)
לעולם קסבר בו' ולא
קדושה לעתיה לבא.
ודקשא מאי שנה בכור
דפשיטא ליה, כבי האי
בכור עסקין שזרק דמי

יבול יעלה ארבע מעשר (ה) בידו בזמן הזה. ויאכלנו בלא פדיון
קדושה (ו) (ירושלים) לא בטלה לענין מעשרות:
ולוימא מצוה בו' פירוש שכן טעוין קריאה למוצה קודם שאכל
כזכוריס ומעשר שני אוכלין אותו בלא שום (ו) קריאה ומה
שקורין למעשר בשנה שלישית היה
ואלו לא היה נוהג כלל מעשר שני:

מה להצד השהו שבחן שכן יש בהן
צד מובה. ויש למפרך שכן
אסורים לזרים כדפרין רבה (לעיל)
והוא דאמר כזכוריסא כזכוריס ויכוחו
ל"ל דמיירי כזכוריס שפורשו בפני
חורבן הבית לאס הופרשו אחר הבית
אינן קדושין כלל וחולין הן למתן פרק
שני (ו) כזכוריס יש בתומה ומעשר
מה שאין כן כזכוריס שהתרומה
והמעשר אוקרין ויש להם שיעור
והנהיגין בכל הפירות בפני הבית
ושלא בפני הבית וזכוריס אינן אלא
בשנת מניין ובפני הבית:

אפילו בכור נמי. ל"ל דמיירי
אם עשה מוצח וזרק
דמו אליבא (ז) דקדושת בית לא בטלה
דמקריין אע"פ שאין בית בבלא
מוצח פשיטא דבכור לא דהא בני
מתן דס ואימוריס ואם תלמוד ליה
דבכור דכזכוריס דקאמר מה בכור
וכו' מיירי היכא ללא עשה מוצח
ו"ל לנהווא ודאי לא הוה מדמי
ככור למעשר ולא דמי ליה מעשר:

ואי כבר לא קדשה אפילו בכור
נמי תיבעי. כן גרסת רש"י
דמוקי ליה כזכור ששעתו וזרק
דמו קודם חורבן דההוא הו' דומיא
דמעשר כדפ"ה וז"ל אי לא קדשה
אם כן לא משכחת לה מעשר
קדושת הארץ בטלה ו"ל דודאי
קדושת בית לא קדשה אצל קדושת
הארץ קדשה לעמיד ללא לענין
מעשרות אצל קשה דאי לא קדשה
קדושת הבית לעולם אי"כ בנות
מוותרות דהא נהא תליא כדמוכח
במגילה (דף י"ג) ואם כן יביא מעשר
שני והוא נאכל כל עמי ישראל
כדאמרין בזבחים (דף ק"ב) בלא
לנוז ולגצעון התורה הכמות וקדשים
קלים ומעשר שני נאכלין בכל העיר
ו"ל דמיירי שגדל לפני הבית שהחזק
להביאו למקוט וזכהי נישא נמי קושית
קמייתא ומסיק לעולם לא קדשה
כהאי גוונא אצל קשה לגירסא זו

דלמריין למסקנא דלא קדשה אס כן מאי מיבעי (ז) לעיל יכול יעלה פשיטא דלא יעלה כירושלים יותר משאר עיירות כיון דלא קדשה ותו
גבי בכור נמי למה לי היקשא דבשרו לדמו מיעוף ליה (ז) בבלאו היקשא דהיכא דלאכלי הו' להו כחון לחומה כיון דלא קדשה והו' ליה כאוכל
קדשים בחון ועוד קשה דקאמר ולעולם דלא קדשה כו' ומקשינן בשרו לדמו משמע דאי אמר קדשה מתאכלי בכור בלא בית ולא הו'
ממעטין (ח) מהן היקשא וקשה דהא מוכח פרק קדשי קדשים (בבא מציעא ס"ג) דמוצח שנספס אינו אוכלין קדשים קלים ואמאי הא מוכח הכא הכי
קדשה דנאכל אפילו ליכא מוצח ושאי הכא דלא קדשה לכן נרין לומר דגרים לעיל ואי סבר לא קדשה מעשר נמי והכי פירושא אפילו
מעשר נמי לא יהא מתאכלי כירושלים כלל בלא פדיון דלא הו' כלל לפני ה' אלהין ואין לתמוה אי לא קדשה אם כן לא משכחת מעשר
קדושת הארץ בטלה דודאי קדושת בית לא קדשה אצל קדושת הארץ קדשה לעמיד ללא לענין מעשרות ולא תליא הא בלא אצל הכא
מיירי שאין המוצח כלל בני וגרים לעולם קדושה ראשונה קדשה לעמיד ללא ועומא דבכור לאו משום קדושת (ט) הארץ אלא משום דאמקש
בשרו לדמו דבעינן כירייה המוצח קיים בשעת אכילת בשרו הלכך כל כמה דילפינן דבכור לא מתאכלי מעשר נמי לא מתאכלי
בלא פדיון ואם תאמר דירייתא דלמרה כזכוריס יוכיחו מנגן כזכוריס לא מתאכלי בשאין מוצח אס הומו אלא מוצח ומתוך דבעי
למילף מעשר מינייהו ויש לומר דודאי הא דלמריין כזכוריסא כזכוריס יוכיחו מעשר כזכוריסא כזכוריסא שאלו הובאו כלל בפני הבית עד לאחר
חורבן וזודאי היה להש"ס להשיב דאם כן לא שייך כלל לדמות מעשר לכזכוריס אלו שהרי נרייסי הנחה ונרייסי לבית גם כשציל
הנחה ולא כשציל אכילה לחוד ומעשר לא נרין לבית אלא כשציל אכילה לצד אלא דלא חייש ליה לפי שאינו נשאר במסקנא ומה
שזוקק הש"ס להעמיד בכור שזרק דמו לפני הבית ואינו מעמידו כשהוצא אחר הבית כמו כזכוריס משום דתנא מסייס קרא
דהקיש הכתוב לבין נכון להעמיד בכור שהוא אחרי הבית שאלו דמי כלל למעשר דהא מחוסר מתן דס ואימורין כדפ"ל ולא שייך
להקיש מעשר לבין אלא דוקא כשאין בכור נרין לבית אלא דוקא כשאין בכור נרין לבית אלא דוקא כשאין בכור נרין לבית אלא דוקא כשאין בכור נרין לבית
במשא ומתן יכול להיות דומה מעשר לכזכוריס שהוצא אחר הבית אף על גב דלא נשאר במסקנא וככור נמי שנתחלה דכזכוריסא יכול
היה להיות בכור שאחר הבית אלא שאז לא היה טועה דהא לא שייך כלל לדמות לו מעשר והיינו דמותיב שכן אין טעון מתן דמיס:
רש"י

בפני הבית ומכר וכו' וילף בשר מזה דכי הכי דאי הו' דס השתא לא היה נזרק. ללא קדשה לעמיד ללא. בשר נמי לא יאכל (תורה שם).

מאימתי חייבין עולין. מיתה זו האוכלין: **שלושה דברים.** זו אחת מהן
וכולן שנוין בספרי (ו): **יכול יעלה אדם כו'.** קסבר קדושת הארץ לא
בטלה ונרין להפריש מעשרות וקאמר יכול יעלנו ויאכלנו כירושלים
בלא פדיון: **ה"ל בו'.** לפיכך טעון בית. ולקמיה פרין מאי שנה
ככור דפשיטא ליה ובמעשר מיבעי
ליה: **מזה מי ליכא.** וכיון דלמיה
איכא נפרוך נמי קרייה דלמיה: **לא**
פסיקא ליה. ומיהו נישראל אפילו
עיכובא איכא ללמיר: **וניהדר דינא**
וניסי כמה הדי. למה לי היקשא
נימא בכור יוכיח וזכור הדין הדין
השוה שנה שטעוין הבלת מקוט
ואינו נוהגין אלא בפני הבית: **לד**
מוצח. זה למתן דמיס וזה להנחה:
ומאי קסבר. האי מנא דפשיטא ליה
ככור טפי ממעשר: **אי קסבר קדושה**
ראשונה. של בית קדשה לשעתה
וקדשה לעמיד ללא כי היכי דכזכוריס
ליה כקדושת הארץ וקא פשיטא ליה
מיה קרינא ביה השתא בלא חומה
לפני ה' אלהין או לא וקא פשיט
מעשר מבכור: **אפי' בכור נמי.**
יקרב ויאכל דהא מתן דלית ליה
קדושה לעמיד ללא כזכוריס ליה
מקרייה אע"פ שאין בית כדלמריין
במגילה נקראת (דף י"ג): **ואי**
קסבר לא קדשה אפילו בכור נמי
תיבעי. ואי קסבר קדושת הבית
בטלה ומיבעי ליה במעשר הואיל
ואינו נרין לבית אלא מתאכלי
כירושלים לפני ה' קרינא ביה אי לא
אפי' בכור נמי כי האי גוונא מיבעי
ליה כגון בכור שזרק דמו ומכר
הבית ועדיין בשרו קיים מהו
שאיכלוהו: **אמר רבינא לעולם קסבר**
לא קדשה והכא. דקא פשיט ליה
למעשר מבכור בכור שאתי נרין
לבית דומיא דמעשר עסקין והא
דפשיטא ליה ללא מתאכלי משום
דליקתק בשרו לדמו דכתיב (ו) ואת דמס
מזרוק על המוצח וגו' וזכרס יהיה
לך וגו' וילף מיניה בשעה שהיה רואה
לזריקת דם אהם אוכל את הבשר ולא
משנתיהם המוצח: **וכי דבר הנלמד**
בהיקש. מן הדס: **חוזר ומלמד.** על
המעשר בהיקש הא קיימא לן בזבחים
באזוהי מקומן (דף מט): שאין למדין
בזבחים למד מן הנלמד: **חולין הוא.**
ועמולין למדין למד מן הנלמד:

הנהגות הב"ח
(א) נפרא מאימתי
חייבין עולין אלו מ' מ'
נמחק: (ב) שם דליכא
כזכוריס הנהג' ג' עין
במו' ר"פ לפיכא דף
פא ד"ה למעטי אמת
נכרי: (ג) ר"ש ד"ה שלשה
וכו' בספרי. ג' עין נמסקת
מורה דף כ"ה: (ד) תוס'
ד"ה יכול יעלה אדם מעשר
שני כומן: (ה) ר"ה
אפילו וכו' אליבא דר"ד
קדושת בית: (ו) ד"ה
ואי וכו' מאי מיבעי
ליה לעיל: (ז) בא"ד
מיעוף ליה בלאו היקשא
דכל הדיבא דלאכלי הו'
לכו וכו' קשה דקאמר
לעולם ל"ל וזאת ו'
נמחק: (ח) בא"ד ולא
הו' ממעטין ליה מתן
היקשא וכו' אין אוכלין
קדשי קדשים וקדשים
קלים: (ט) בא"ד ופעם
דבכור אלא:

הנהגות הב"ח
(א) נפרא מאימתי
חייבין עולין אלו מ' מ'
נמחק: (ב) שם דליכא
כזכוריס הנהג' ג' עין
במו' ר"פ לפיכא דף
פא ד"ה למעטי אמת
נכרי: (ג) ר"ש ד"ה שלשה
וכו' בספרי. ג' עין נמסקת
מורה דף כ"ה: (ד) תוס'
ד"ה יכול יעלה אדם מעשר
שני כומן: (ה) ר"ה
אפילו וכו' אליבא דר"ד
קדושת בית: (ו) ד"ה
ואי וכו' מאי מיבעי
ליה לעיל: (ז) בא"ד
מיעוף ליה בלאו היקשא
דכל הדיבא דלאכלי הו'
לכו וכו' קשה דקאמר
לעולם ל"ל וזאת ו'
נמחק: (ח) בא"ד ולא
הו' ממעטין ליה מתן
היקשא וכו' אין אוכלין
קדשי קדשים וקדשים
קלים: (ט) בא"ד ופעם
דבכור אלא:

הנהגות הב"ח
(א) נפרא מאימתי
חייבין עולין אלו מ' מ'
נמחק: (ב) שם דליכא
כזכוריס הנהג' ג' עין
במו' ר"פ לפיכא דף
פא ד"ה למעטי אמת
נכרי: (ג) ר"ש ד"ה שלשה
וכו' בספרי. ג' עין נמסקת
מורה דף כ"ה: (ד) תוס'
ד"ה יכול יעלה אדם מעשר
שני כומן: (ה) ר"ה
אפילו וכו' אליבא דר"ד
קדושת בית: (ו) ד"ה
ואי וכו' מאי מיבעי
ליה לעיל: (ז) בא"ד
מיעוף ליה בלאו היקשא
דכל הדיבא דלאכלי הו'
לכו וכו' קשה דקאמר
לעולם ל"ל וזאת ו'
נמחק: (ח) בא"ד ולא
הו' ממעטין ליה מתן
היקשא וכו' אין אוכלין
קדשי קדשים וקדשים
קלים: (ט) בא"ד ופעם
דבכור אלא:

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

ב.

עין משפט
נר מצוה

(א) נדרים פה קדוש נח: צ"ב קנב: חולין קל: טבוחות (א"א) (ג) זיל' והתנן (ג) וי"ט פ"ג מ"ד (ד) סנהדרין ק"ג ע"ג כ"ח נג: ע"ש (ס) ק"א רבא (ז) לעיל י"ט: (ח) ע"ש (ט) וי"ט מ"ד (י) ע"ש (יא) ע"ש (יב) (יג) ע"ש (יד) ע"ש (טו) ע"ש (טז) ע"ש (יז) ע"ש (יח) ע"ש (יט) ע"ש (כ) ע"ש (כ"א) ע"ש (כ"ב) ע"ש (כ"ג) ע"ש (כ"ד) ע"ש (כ"ה) ע"ש (כ"ו) ע"ש (כ"ז) ע"ש (כ"ח) ע"ש (כ"ט) ע"ש (ל) ע"ש

לוקה אחת. דלא הוליא מידי טבל בקריאת שם זה וקאכיל מעשר ראשון הטבול לתרומה מעשר וקעבר אלאו דטבל אכל איסור תרומה דקאכיל הכי דלא כות הוא אלא (א) אי הוה אחר תרומת מעשר באתמעתיה ויהי מני אכיל כולה ולא לקי מידי דהוה מעשר לכהן והוא כהן ואמעשר ראשון ואמעשר שני לא לקי דהא אף לוריס שרי: הכי גרסינן **טעמא דמעשר שני בירושלים** ואמעשר שני בגבולין **הא מעשר שני בגבולין דעייליה** לירושלים וקרא עליה שם והדר אפקיה חוץ דחא מעשר שני פני החומה הלך לוקה שש: אי הכי מאי נמימרא דבשלהא אי אמרת דלא מעשר שני בגבולין לוקה שש א"ג מעשר שני החומה אשמועינן טובא דחייבין עליו א"ע"פ שלא ראה פני חומה ואלטריך למתניה משום דיוקא דידה הא בגבולין אלא אי אמרת דעייליה ואפקיה מאי למימרא לא היא אלטריכא ולאו דיוקא דידה דהא פשיטא דאפילו כהן לוקה על הטבל חר על התרומה ועל מעשר שני חוץ לחומה: **דעייליה בטיבלה** להיא תהא בירושלים דקלטהו מחילות למעשר על העתיד ליתרם ממנה: **אוקסבר מחנוס שלא הורמו כמי שהורמו דמיון.** ודמי כמאן דעייל מעשר שני בעיניה דהוה ליה ראה פני החומה והלך כי אפקה לוקה עליו וכגון דאפקה נמי בטיבלה: (י) **שנגמרה מלאכתן.** למעשר כדמפרש צורעים (מעשרות פ"א מה"ט) מאימתי גמר מלאכתן למעשר בחיטין משימרח הכרי בדלועין משיפקסו כו': **שיפדה מעשר שני.** עדיין יש לו פדייה דכיון דלא נגמרה מלאכתן לא אמרינן כמי שהורמו דמיון וראה פני החומה ואין לו פדייה: **חייבו מעשר שני ואלו בירושלים.** דקסברי צית שמאי כמי שהורמו דמיון: **יפדה ויאכל כלל מקום.** מדמתני רבי יוסי אליבא דצית הלל יפדה ש"מ דהכי סנייא ליה דצית שמאי במקום צית הלל אינה דצית (ג) דהכי יפדה ש"מ דמתנתה שלא הורמו לאו כמי שהורמו דמיון ולא ראה פני החומה ויש לו פדייה ואי ק"ד כו': **רבינא אמר.** הא דדייקין לעיל הא בגבולין לוקה שלם וקא צעית מאי למימרא אינטריך כגון דנקיע ליה בקניה וקא משמע לן דכמאן דראה פני החומה דמי

הא בגבולין לוקה. מדנקט והיא שנת מעשר שני והוא צירושלים שמע מינה דלילו היה בגבולין לוקה שלם: **אמר רבא** מהיצה לאכול מדאורייתא מהיצה לקרוש מדרבנן. הלכך לגבי דין פדייה לא אמרינן (א) מדאורייתא הורמו כמי שהורמו דמיון לענין שקלטהו ואסור לפדותו אבל לענין שזוקין בגבולין אמרינן כמי שהורמו דמיון והווי ראו פני הצית:

רבינא אמר כגון דנקיע ציה בלחמא אכלה אינו לוקה אלא אחת טעמא דאיתיה בירושלים הא בגבולין לוקה שלם (ב) דא"ע"ג דלאו רואה פני חומה דעיילי ואפקי אי הכי מאי למימרא הכא במאי עסקינן כגון דעייליהו בטיבלייהו (א) **אוקסבר** מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיון וסבר ר' יוסי מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמי והתניא רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי יוסי (א) לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על פירות שלא נגמרה מלאכתן ועברו בירושלים שיפדה מעשר שני שלהן ויאכל בכל מקום ועברו בירושלים שבית שמאי ואמרום יחזור מעשר שני שלהם ויאכל בירושלים וב"ה אומרים יפדה ויאכל בכל מקום ואי סלקא דעתך מתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמיון הא קלטהו מחיצות (א) **אמר רבא** מהיצה לאכול מדאורייתא מהיצה לקרוש דרבנן וכי גזור רבנן כי איתיה בעיניה בטבליה לא גזור רבנן רבינא אמר כגון דנקיע ליה בקניה ותפשוט (ב) **בעיא דרב פפא:**

עו א מיי פיה מהל
אישות הלכה ו:
עו ב מיי פ"ג מהל
מעשר שני ה"ב:
עו ג מיי פ"ג מהל
עו ד מיי פ"ג מהל
עו ה מיי פ"ג מהל
עו ו מיי פ"ג מהל
עו ז מיי פ"ג מהל
עו ח מיי פ"ג מהל
עו ט מיי פ"ג מהל
עו י מיי פ"ג מהל
עו י"א מיי פ"ג מהל
עו י"ב מיי פ"ג מהל
עו י"ג מיי פ"ג מהל
עו י"ד מיי פ"ג מהל
עו י"ה מיי פ"ג מהל
עו י"ו מיי פ"ג מהל
עו י"ז מיי פ"ג מהל
עו י"ח מיי פ"ג מהל
עו י"ט מיי פ"ג מהל
עו כ מיי פ"ג מהל
עו כ"א מיי פ"ג מהל
עו כ"ב מיי פ"ג מהל
עו כ"ג מיי פ"ג מהל
עו כ"ד מיי פ"ג מהל
עו כ"ה מיי פ"ג מהל
עו כ"ו מיי פ"ג מהל
עו כ"ז מיי פ"ג מהל
עו כ"ח מיי פ"ג מהל
עו כ"ט מיי פ"ג מהל
עו ל מיי פ"ג מהל

תורה אור השלם

1. לא יקרוה קרחה
יראש ושפא זקנם לא
יילחו ובבשרם לא
ישרטו שרתיה:

הגהות הב"ח

(א) גפ"א וא"ע"ג דלאו רואה וכו' דעייליה ואפקה וכו' כגון דעייליה בטבליה וקסבר מחנוס: (ב) שם כמשה שריטה (ואחת מ"ח וי"ב ע"כ אינו: (ג) רש"י ד"ה לוקה וכו' ויהי דאי: (ד) ד"ה והתקין פות אלחו משום ר"ב כולמר לית ביה דבר מדק ע"ל בפ"ג ע"כ ר"ח סיפוקי: (ה) ד"ה ר"ח וכו' וכו' דמיתין מקרא דייב וכו' כן קראה וכו' ושרט וה"ל הא דהכל לא לך וכו' כולי האי אלא משמעותי ויבדאמרי לךמן בפרך זה ריש ע"ב דפנייה ל' (א) אצטעוהו הקדוש: (ב) חמש וי"ח ה"ב גרסין וכו' יתירה הוא. ר"ב פ"א דלמרינן לקמן דפנייה ל' אצטעוהו שאל דלע"ג דלכא אלא דהא תהא מחייבין עלה מחס: (ג) ח"ס ד"ה אמר וכו' לא אמרינן מתנות וכו' שקלטהו מחיצות ואסור לפדותו אבל לענין שזוקין בגבולין על אכילתו אמר' (ח) ד"ה רבינא וכו' נגמרי ותפשוט:

לעזר רש"י

ט"פ פ"א. א. ד"ה. וק"ה.
מנש"ן (מיתורין). פ"ה.

מתנאי יקורח קרחה בראשו והמקורף פאת ראשו והמשחית פאת זקנו והשורט שריטה אחת על המת חייב שריטה אחת על חמשה מותים או חמש שריטות על מת אחד חייב על כל אחת ואחת (א) **על הראש** שתיים אחת מכאן ואחת מכאן ושתיים מכאן ואחת מלאמה רבי אליעזר אומר אם נישלו כולן כאחת אינו חייב כלאן ואחת (ב) ואינו חייב ע"ב שישלחו בתער רבי אליעזר אומר אפילו לקטו במלקט או ברהיטני ע"ב: **גמ' תנו רבנן** ר"ל לא יקרוה יכול אפילו קרה ארבע וחמש קריחות לא יהא חייב אלא אחת תלמוד לומר קרחה ללחיב על כל קרחה וקרחה בראשם מה תלמוד לומר לפי שנאמר **לא תתגודדו** ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת יכול לא יהא חייב אלא על בין העינים בלבד מנין לרבות כל הראש תלמוד לומר בראשם לרבות כל הראש ואין לי אלא (ג) בכהנים שריבה בהן הכתוב מצות יתירות ישראל מנין נאמר כאן קרחה והלא קרחה מה להלן חייב על כל קרחה וקרחה וחייב על הראש כבין העינים אף כאן חייב על כל קרחה וקרחה וחייב על הראש כבין העינים ומה להלן על מת קרחה הני ד' וה' קריחות ה"ד אילימא בזה אחר זה ובחמש התראות פשיטא אלא

ולוקה משום לא תוכל אי הדר ארפקיה ואכליה ותפשוט מינה צעיה דרב פפא דבעא לעיל: **מתנאי** יקורח קרחה בראשו. על המת כדמפרש בגמרא: והמקורף פאת ראשו. (ד) משום דצדי למימר הי ניהו פאתי ראשו נקיע ליה: שרט. עשה חבורה בעצמו משום זכר מתו: השורט שריטה אחת על המה חייב. הכא לאו דיוקא נקט שריטה אחת אלא משום דצדי לפלוגי לקמיה בין שריטה אחת לשתי שריטות נקיע ליה נמי הכא וכמדומה דלא גרסינן ליה: **שריטה אחת על ה' שריטות על מת אחד.** בגמרא מרבי ליה דחייב על כל אחת ואחת: **חייב על הראש.** על הקפת הראש חייב שמי מלקיות דשמי פאות יש לו לראש שהראש כשמי חמיתא מקום חמיתא אחת ומקום הפנים והזקן חמיתא אחת ומתחצות זו על זו ככל האוזן מלפניו מקום שלוועין טנפלא"א ושם נקרא פאה ששם סוף הראש מקום חיבור הפרקים ומגלא שיש לו שמי פאות ידעא מכאן וידעא מכאן וחייב עליהן שתיים אפילו נטלן צבת אחת בשתי ידיו ואע"ג דחד התראה קא מתרה ליה אל תקיף דזיל הכא פאה איכא וזיל הכא פאה איכא כדאמר לקמן גבי קרחה ובגי שריטה דמיתין (א) דחייב על כל קרחה וקרחה ועל כל שרט ושרט ויהי דהכל לא לך ריך לחמיי מקרא דמסתמא כי היכי דלמרינן ושרט לחייב על כל שרט ושרט וה"ג אמרינן פאה לחייב על כל פאה והתראה דהא לאו מיתורא דקרא שמעינן ליה כולי האי (ב) ויגמגוס כדלמרינן לקמן דאיתיה לחמט אצטעמיה גאל דאע"ג דליכא אלא חדא התראה מחייבין ליה חמט: **שפ"ס מכאן.** חמט פאות יש לו לזקן אחד למתו מן האוזן ומקום שלמי התחתון ויאל ומתפרד שם ושם נקרא פאה חמורו של למי שזולט לחן ששם מתחלת הזקן וכל מה שלמעלה עד הידעא בכלל פאה הראש היא ושתי השיבולות כל אחד מהן לסוף הלחי וקרא פאה ואחת מלמטה שיער שצין השיבולת בצלמע הסנטר שלוועין מנש"ן: ואינו חייב עד שיעלנו בשר. תנא קמא קאמר לה ורבי אליעזר פליג עליה: **גמ' הכי גרסינן** לא יקרוה קרחה יכול אפילו קרה כו' תלמוד לומר קרחה. דקרא יתירה (א) הוא: **בראשם מה תלמוד לומר.** לאו דיוקא קאמר ליה דהא ודאי אינטריך משום דהוה אמינא קרחה כל דהו אלא מידרש קא דרש ליה בראשם משמע כל הראש שלישי שאמר כו': ולא הסגודו. בישרלא כמיב ולא יקרוה צהניס: בין העינים. בראש סמוך לפדחת: ואין ל' דחייב על כל הראש אלא כהניס דההוא צהניס כמיב:

מוסף רש"י
מחיצה לאכול
מדאורייתא מן החומה
מזה לאכול לפיט מן
החומה (סנהדרין ק"ב)
החומה שאתמה מותר לה
הזכירה אלא לאכול מביה
ב"ב (ג) אבל מחיצה
לקלוט. שהיו מחילות
קולטות. בין לענין פדייה
בין לכל ענין. מדרבנן הוא
(סנהדרין ע"ג) ושמרו
חמשה מחילות קולטות
אחת מלפנות עד אל
אל. דרבנן הוא (ד"ה שם.
למשקלוהו מחילות שז
אינו נפרד. אצטעוהו
על הראש. על הקפת
ראש. דהא פאה
מתי ופאה לשון סוף וק"ה
הוא. כמו (סמות ח) לפאה
יס. לפאה ע"ב. מקום
חיבור הגולגולת עם הלחי
ובין מקום הלעין (שבוועה
ב"ה על הזקן שתיים
מכאן ושתיים מכאן.
מכל צד צ' צהנים. לפי
שהוא רחב כנגד הלענים
יש לכל דבר רחב ק"ה לפני
לדין בראש. ואחת
מלמטה. כסנטר שהלחים
מתחברין עם ויעלם ק"ה
מלמטה כסנטר שקורין
מיתורין לנש"ן (שם ג').
ואינו חייב. על הקפת
הראש. עד שילקטו בשר
(ד"ה ח"ה). בראשם. האמור
אלה הכהנים. לפי שנאמר.
בישרלא בין עיניכם משמע
סמוך לפדחת (קדושין ד"ז).
ומה להלן. בישרלא. על
מת. דהא כמיב למת (שם).

ה"ג

ה"ג